

Gadood

Qore: Cabdullaahi Janno

Odaygii inta haahaabtay kafantiisa, ayuu dhankii xaaskiisa u soo tukubay. Waa indhoole.

“Us adi catarkii ma i siisidoo?” ayuu yiri Odaygii. “Anoon carfeynин inaan dhinto ma jecli.”

“Xaaji Muuddeey dhimasho maxaa ugu rooree?” ayay tiri ay Batuulo, “dhimasho iyadaaba ku ceysaheesee.”

“Us ani dhimasho ma ku rooraayi,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “ee halkoo su’aal aan ka roorooyaa.”

“Su’aal see camalkeed ah?” ayay tiri Ay Batuulo, “bisinkow.”

“Baarriga Weyn hadduus aakhiro i weydiyo maxaad uga aamustay dulmiga al-Shabaab,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “ani ma kasaayi waxaan ugu jawaabo. Kac hee Ay Batuuloooy ii jerriba catarka.”

Ay Batuulo inta gacmaha cuskatay, oo kor u hinqatay, ayay gudaha u gashay qolkii jiifka. Waxay laacdya catar saarnaa armaajo dushiisa. Iyada iyo Xaaji Muuddeey waxay is qabeen konton sano. Hal wiil iyo afar gabdhood ayay isu dhaleen. Hayeeshee wiilkii waxaa dil ku xukumay al-Shabaab. Wuxaan eed looga dhigay inuu ahaa jaajuus. Dheg jalaq looma siinin markii uu wiilku beeniyay eedeyntii dusha laga saaray—waana la dedejiyay dilkiisa.

“Ani yaa weheshanaahee?” ayay cod dabacsan ku tiri Ay Batuulo, “oo cawadii la sheekeesahaa?”

“Lamadii is jeclaato,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey oo ka baxaya baraakadii uu ku noolaa, “ruuxdoodaa is weheshahaa. Qabriga ha kala gelaano, qurbo ha kala aadeeno—arwaaxdood aa riyo ku kulmeeso. Xaaji Muuddeey iyo Ay Batuuladiisna arwaaxdooda is weheshanaa dhimasho bacdigeed. Abshir dheh!”

“Baarriga Weyn ha kuu gargaaro an waa kuu cabsahaayee,” ayay tiri Ay Batuulo, “shabaabka qabiidyaal waaye.”

“Ay Batuulo,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “waxba ha cabsahin. Wax kasta haddiis dhacaan ha soo bixin. Mininkaaga joog.”

Ay Batuulo illin ayaa ka soo daadatay.

Gadood: W.Q. Cabullahi Janno

Copyright © 2013 WardheerNews, All rights reserved

Xaaji Muuddeey wuxuu yimid xarun ka mid ah xarrumihii al-Shabaab ee Shabeellada Hoose. Wuxuu xirnaa go'ii caddaa—catarna wuu ka soo kamkamayay.

“Salaamu calaykum,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey oo salaamaya ilaalo hor joogay xafiiska amiirka.

Salaantii ayaa laga qaaday—lana weydiiyay danta uu ka lahaa xafiiska.

“Inaan la hadlaan rabaa amiirkiinna,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey.

“Oo yaa ku yiri amiirka ayaa halkaan joogo?” ayuu yiri wiil af duuban oo intuu qoriga cabbeystay u soo dhaqaaqay dhankii odayga.

“Cawadii xalay aan riyo ku arkay amiirka oo xafiiskaan ku dhuummahooyo,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “wacba kistoo aan u nasteeexehaa.”

“Odayahow waad isku darsantayaan filayaa,” ayuu yiri wiilkii afka u duubnaa, “kumana af-garanayee meesha isaga dhaqaaq.”

Saa waxaa xafiiska ka soo baxay nin da’ dhexaad ahaa. Afkuna u furnaa. Timaha waa u xiirnaayeen. Cirro billow aheyd ayaa garkiisa ka dhex muuqatay. Ookiyaale ayuu qabay. Hub ma’usan sidan.

“Amiirka waa aniga,” ayuu yiri ninkii oo ay ka muuqato kalsooni iyo deggenaansho, “ma faalalow ayaad tahay? See ku ogaatay meesha aan joogo?”

Odaygii wuu muusooday.

“Qofkiis Baarriga Weyn facshiray, sees ku qarsoomaa?” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “qofkiis Baarriga Weyn wax u kashifana see wax looga qarihaa?”

“Yaa amiiriyy,” ayuu la soo booday mid ilaalada ka mid ahaa, “odaygan wuu waashayee waqtii yuusan kaa lumin. Xasuuso wuxuu dhalay jaajuuskii Aad labo sano ka hor ku xukuntay Shareecada—wuuna isku dhex yaacay dhimashadii wiilkiisa ka dib.”

“Maxaad ii raadineysay?” ayuu yiri amiirkii oo ku soo dhawaanaya odaygii.

“Maxkamad inaan ku saaraa rabaa,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey oo geesinnimo iska raadinaya.

Hal mar ayaa waxaa is eegay ilaaladii amiirka. Amiirku qudhiiisa inta si yasmo leh u muusooday ayuu odaygii kor iyo hoos u eegay.

Ay Batuulo waxay heysatay dhabannada. Fikir dheerna isku hilmaantay. Saa sidii qof war fiican loo sheegay ayay hal mar madaxa kor u qaadday. Oo intay dhoolla-caddeysay ayay gacmaha cuskatay, oo kor u kacday. Iriddii ayay furtay—oo iyadoo geesaha iska eegeyso baxday.

Xaaji Muuddeey wuxuu hor taagan yahay amiirkii.

“Odayhaow ii sheeg,” ayuu yiri Amiirkii, “yaa ku siiyay awoodda aad ku damacday inaad maxkamad i saarto anigoo ah amiirkaaga?”

“Sayid Cali oo Khaliifkii afaraad ahaa aa Yuhuudkoo maxkamad saaray,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “haddii Sayid Cali oo welito caadi laga gardarnaa uus oggolaaday maxkamadda iyo Shariicada, adi maxaas tahayna marka?”

Waxa caro jiq yiri amiirkii. Oo qori ka dhifsaday mid ilaaladiisa ka mid ahaa.

“Maxkamad noocma ah ayaad ila tageysaa?” ayuu yiri amiirkii, “ma tan murtaddiinta?”

“Maxkamaddii Aad igaarkeyga saartay aan ku saaraa,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “taas ma ku qanciheysoo?”

“Dacwo noocma ah ayaad iigu soo oogeysaa?” ayuu yiri amiirkii oo jeesjeesaya.

“Denbigii Aad ka sameyseen dukaankii Nayroobi,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “kaas aan dacwo ka ahay.”

“Oo yaad dacwo u tahay?” ayuu yiri amiirkii, “ma salliibiyiintii uu Allaah ku halaagay gacantii mujaahidiinta?”

Odaygii wuu muusooday. Amiirkii wuxuu ka sii xanaaqay muusoodka odayga.

“Waxaan ashtako u ahay makhluuqa Baarriga Weyn ee shartaada bestood la ah,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “iyo qaasatan shicibyowga Soomaaliyeed.”

“Oday i maqal,” ayuu yiri amiirkii, “ma jihaadka iyo difaaca diinta ayaa shar ah?”

“Diin kaama ahan wixii Nayroobi aa ka suubbisay,” ayuu la soo booday Xaaji Muuddeey, “waxays kaa aheyd xasad.”

“Oo yaan xasday?” ayuu yiri amiirkii oo qosol isku qasbaya.

“Ishaada aa macallin kuu ah,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “oo waa arkoosaa Soomaali Muxammed waa ku karheen. Wilaayadihi aad ka talin jirtay xoog aa lagaaga bixiyay. Cududdaada waa wiiqmatay. Sidii neef dhimahooyo aad hadba jijo u rooree. Geed iyo jiinbaar wixii kaa hor yimaado waa herdihee. Beeso la’aan aa kugu habsatay. Laakiin xasid maadaama aa tahay, waxaad go’ansatay inaad ciqaabtid shicibka. Waxaad go’ansatay in Soomaali meel kasta ay joogto aad cadow u sameesid. Weerarkii dukaankii Nayroobi diin ha ku sheegin, unuka lee cadow noo sameeheesay.”

Odaygii waxa uu xoog u qabsaday ushii uu cuskanayay.

“Kow, dukaankii aad ishaaratay waa ogeyd Yuhuud aa laheyd,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “lamo, igaaryaashii weerarka fuliyay waxaa la dhahaayay waddanyaal kale ayeey dhalasho ka wateen. Siddex, Kiinya waxaa ka xammaasho ganacsato badan oo Soomaali ah. Afar, dalka Kiinya waxaa ka buuxo qaxootiyaal Soomaali oo miskiimiin ah oo ilmahooda ku korsahaayo.”

Odaygii wuu neefsaday. Amiirkuna wuxuu la dubaaxeynayay caro iyo ciil.

“Yaa Allaah,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “hal mar aad adduunkii oo dhan nagu soo jeedisay. Kow, Yuhuud oo Muslimka necbeed aad ganacsigooda ka qarxisay—iyakoo adi ku jerrishaayo inay waddankeenna ku soo aruuraan muggoo adi lee jid u furooyo. Lamo, waddanyaal badan oo dhalashadooda na siiyayna waad nagu dirtay—oo shicibkooda aa khalkhal iyo argagax ku abuurtay; dawladahoodana waxaad u furtay marmarsiinyo ay ku dulmiyaan qurbe-joog badan oo miskiimiin ah. Siddex, kurbo iyo mashaqo aad u keentay ganacsatadii Soomaalida ee Kiinya ka xoogaheeysay. Afar, qaxootigii ku jiray xerooyinkii Kiinyana waxaad u soo jiidday cabsi ah in beri ka maalo lagu bururo oo dil iyo dhac loo geesto.”

Odaygii il-biriqsiyo ayuu aammusay.

“Afartaas qodob aan ashtako ka ahay,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “shicibka Soomaalida qatyaan aas kaa taagan yahay—magacooda, karaamadooda, muuqooda, hantidooda, iyo dhiiggoodaba waad ku xad-gudubtay. Xaddiis aa orahaayo ammaan ha la siiyo intaasba. Sidoo kaleeto weerarkii dukaankii Nayroobi wuxuus kaa ahaa ciqaabid aad ciqaabeysid shicibka miskiimiinta ah ee Soomaaliyed maadaama ay kuugu hiillin waayeen shartaada iyo dulankaaga. Al-xaasil halkoo nasteexo iga qabso: haddiis quus ka haayo Raxmadda Baarriga Weyn ha ka quusahin oo xasuuso Xaddiiskii Arbaciinka ee ninkii boqolka qof dilay oo ka bacdigeedna Ilahiis u towbad keenay.”

Ay Batuulo waxa ay ilbaabka ku garaacdyaan deriskeeda aheyd oo ninkeeda ay al-Shabaab ka dileen. Afka inta dhegta u saartay ayay hadal ku shubtay. Saa islaantii iyo Ay Batuulo inta saanta isla rogeen ayay garaaceen ilbaabka guri kale. Waxaa degganaa oday gabadhiisa xoog loogu guuriyay ajaaniib ka tirsanaa Shabaabka. Odaygii ayaa isagana dhegta hadal loogu shubay.

Amiirkii kuma dhibcin nasteexadii Xaaji Muuddeey. Qooq iyo kibirna ka sii qaaday.

“Hal su’aal iiga jawaab,” ayuu yiri amiirkii oo indhaha ku gubaya odaygii, “yaa ku siiyay kalsoonida ah inaad sidaan iila hadashid? Miyaadan la socon in rag badan ay ka cararaan meeshii

ay ku maqlaan magaceyga? Oo qaarkoodna ay dil muteen maadaama ay ka weecdeen in laysku xukumo Kitaabkii Allaah? Maxaad adigu uga duwan tahay?”

“Us horta ani waa iga kheyr badnaayeen culomo iyo caamo badan oo gacantaada ku baxay,” ayuu la soo booday Xaaji Muuddeey, “laakiin mid aan kuu sheegahee dhegaha fur: ani kursi ma kugula tartamooyi, siyaasad ma kugula murmaayi, urur ama xarako lidkaaga ah ma ka tirsani. Laakiin ani ma kaa aamsaayi maalinkaad Diinkeyga Islaamka been ka sheegtid—oo Aad fasahaadisid dhulkii Baarriga Weyn. Amiir Aad iska sheegahee, abeeso aa tahay. Abeesana qaniinyo ceeb ma ku ahan.”

“Carrabkaaga hagaaji,” ayuu yiri amiirkii, “yuusan cadaab ku geynine.”

“Adna caqiidadaada toosiso,” ayuu ka daba yiri Xaaji Muuddeey, “cadaabka Aad ka badbaaddidee.”

“Amiirul ansaar wal mujaahidiin,” ayuu yiri kii ilaalada ahaa, “fadlan odaygan isku darsamay yuusan waqtii kaa lumin—u dul qaado sidii lagu yaqaannay uwkul casmiga.”

“Maya,” ayuu yiri amiirkii, “odaygu uma muuqdo mid isku darsamay. Waa gaalo-raac ku qanci waayay Kitaabka Allaah iyo Shareecada Islaamka. Odayahow weerarkii Nayroobi waa mid aan ugu gargaarayay Towxiidka—uguna aar-gudayay Muslimiintii ay dileen ciidanka salliibiyiinta Kiinya ee jooga Soomaaliya. Taa miyaad dafirsan tahay?”

Odaygii wuu qoslay. Oo kilyaha ayaa qaadqaadmay qosol awgii.

“Ma qosol baa meesha yaallo?” ayuu la soo booday amiirkii oo abur afka ka keenaya.

“Us adi waxaad isoo xasuusihee Musaylamatul Kaddaab,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “maadaama ay kalsoonida ku yareyd Musaylamatul Kaddaab, wuxuus isku qarin jiray hadallo dusha qurux ka ah—laakiin been ahaa. Adina sidiis camal lee u hadloosaa, oo kalsoonida Aad faqiir ka tahay. Towxiid aan u gargaaraa kulahaa! Shimee Muslimiin u daneeheesay? Oo u aargudeesay? Bilaash ma u qaarijinin culimo badan iyo waxgarad kale maadaama ay shartaada facshirka keeneen. Lamadeenna cidda inkirsan Kitaabka Baarriga Weyn adi waaye—ani maya.”

“Waa digniintii u danbeysay,” ayuu yiri amiirkii oo farta saarayo leebka qorigii gacanta ugu jiray, “carrabkaaga hagaaji yuusan cadaab ku geynine.”

“Horta ani ha ii booteen,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey, “lamadeen adi ay aheyd inaad cabsato maadaama Aad tahay khawaarij yaanyow ah. Baarriga Weyn u towbad keen intaadan dhimanin.”

“War kan waa gaalo-raac ee qabta,” ayuu amray amiirkii oo caro la qeylinaya, “Allaah wuxuu Quraankiisa ku mamnuucay in mu’mininta lala beegsado af-xumo iyo buhtaan. Iga hor

kaxeyya faalalowgan, oo boqol jeedal la dhaca. Caadiyan tiirka laguma xiro dadka lagu xukumo tacsiirka, laakiin sixirlowgan tiirka ku xira—karbaash nafta uga gooya.”

Ay Batuulo oo hoggaamineyso habartii iyo odaygii ayaa gargaraacay ilbaabka guri kale. Waxaa deggenayd islaan wiilkeeda gacan iyo lug is dhaaf ah laga gooyay. War ayaa dhegta loogu shubay—oo ay u faraxday sidii qof wax loogu bishaareeyay. Inta kor u hinqatay ayay soo raacdya Ay Batuulo iyo kooxdeeda.

Xaaji Muuddeey wuxuu maqlay sharqanta ilaaladii amiirka oo dhankiisa u soo dhaqaqday. Wuu muusooday odaygii. Garbaha ayay ka galeen, oo u jiideen tiir lagu xiro dadka la tooganayo.

“Abeeso qaniinyo ceeb ma ku ahan,” ayuu ku sii qeyliyay Xaaji Muuddeey oo la sii jiidayo, “al-xamduillaahi ani Xaqa waan kuu bayaanshay. Dhimasho maka cabsahaayi. Kafanteyda waan soo gashtay. Catarkii meydvana waan isku soo buufiyay. Ka bacdigedna waxaan kugu sii sugaa Maxkamaddii Baarriga Weyn.”

Amiirkii wuxuu dib ugu noqday xafiiskiisa halkaasoo ay ku sugayeen madax Soomaali iyo ajaanibba leh oo uu la shirayay. Wuxuuna ka raalli-geliyay waqtigii yaraa ee uu ka maqnaa shirka. Iyaguna way u cudurdaareen, oo dhabarka ka taabteen bogaadin awgeed.

Xaaji Muuddeey waxaa la keenay tiir. Silig ayaa gacmaha lagula xiray tiirkii.

“Abuu Yaziid,” ayuu yiri Xaaji Muuddeey oo la hadlaya wiilkii xirxirayay.

Saa wiilkii inta sasay, ayuu indhaha galka ka bixiyay. Oo dheghiisa rumeysan la’ yahay.

“Yaa magaceysa kuu sheegay?” ayuu yiri wiilkii, “adiga oo weliba indhaha la’?”

“Halkoo fariin ah iga gaarsii amiirkaaga,” ayuu ku gaabsaday Xaaji Muuddeey.

“Oo ah?” ayuu yiri wiilkii xirxirayay.

“Wa Qul jaa’al xaq, wa zahaqal baadhil—innal baadhila kaana zahuwqaa,” Aayaddaas Quraanka ah ayuu Xaaji Muuddeey akhriyay—*Waxaad Nebi Muxammadow tiraahdaa waxaa yimid Xaqii, baadhilkuna wuu tegay—xaqiqee baadhiklu wuxuu noqday mid tago oo aan waarin.*

Wiilkii yaab awgii wuxuu liqi la’yahay calyada. Saa inta siliggii odayga ku giijiyay ayuu shan tallaabo dib u qaaday.

Xaaji Muuddeey wuu aamusnaa. Sharqan ma jirin. Dabeyl fooreynyo ayaa dhanka xeebta ka soo guuxseysay. Shimbiro waaqwaqle ayaa hawada sare duulitaan ku maray. Caleemaha geedaha ayaa hadba dhinac u lulmanayay.

Waxaa la bixiyay amarkii karbaashka—wash!

Wash!

“Ar-Raxmaan!”

Wash!

“Ar-Raxiim!”

Wash!

“Al-Malik!”

Wash!

“Al-Qudduus!”

Wash!

“As-Salaam!”

Waxaa Odaygii lagu billaabay in la karbaasho. Tirada inta karbaash ee lagu dhufanayay war uma uusan heynin—hayeeshee markii hal jeedal lagu dhuftaba wuxuu ku qeylinayay mid ka mid ah sagaashan iyo sagaalka Magac ee Ilaah. Wuxuuna ogaaday in sagaashan iyo sagaal jeedal lagu dhuftay markuu dhammeeyay akhrintii Asmaa’ul Xusnaha.

Go’ii caddaa ee uu xirnaa qaarka kore ayuu ka jeexjeexmay, oo waxaa muuqday feerihii odayga oo dhiigaya. Markii uu ku dhacay jeedalkii boqolaad waxaa Xaaji Muuddeey xajin waayay lugihiiisa. Hayeeshee tiirkii uu ku xirnaa ayaa kor u hayay, gacmahana ka kala gooyay. Saa dhallintii karbaasheysay waxay ka fureen siliggii ku hayay tiirka. Hal mar ayuu Xaaji Muuddeey dhulka af-genbi ugu dhacay, oo afka iyo sanka dhiig ka keenay. Wuu dubaaxeeyay.

“Yaa Allaah,” ayuu ku catabay isagoo dhiig tufaya, “marqaati ka noqo ani ma ka aamusin munkarka khawaarijta. Baarriyow iga cafi nusqaanteyda—Macbuud Xaq ahna Adlee waaye.”

Saa ilaaladii waxay damceen inay garbaha ka galaan odaygii, oo kor u kiciyaan.

Hayeeshee qoorta ayuu hoos u ritay.

Abuu Yaziidkii tiirka ku xirayay inta ku ordays xafiiskii amiirkha ayuu u sheegay in Xaaji Muuddeey lagu fuliyay xadkii Shareecada.

“Qaada, oo reerihiisa u geeya,” ayuu amray amiirkii.

“Wuu dhintay,” ayuu yiri Abuu Yaziid.

“U yeera reerihiisa ha aastaane,” ayuu yiri amiirkii, “hana u sheegin inaan anigu xaruntan joogo.”

“Yaa amirul mujaahiddiin,” ayuu yiri Abuu Yaziid.

“Haye, hee?” ayuu yiri amiirkii oo ku sii foorara qorshe dagaal oo miiska u saarnaa.

“Wuxuu odaygu igu kaa soo dhiibay hal farrin,” ayuu yiri Abuu Yaziid.

Saa amiirkii iyo raggii madaxda ahaa ee la joogayba waxay kor u eegeen wiilkii.

“Farriin noocma ah?” ayuu yiri amiirkii.

“Wa Qul jaa’al xaq, wa zahaqal baadhil—innal baadhila kaana zahuwqaa,” ayuu yiri Abuu Yaziid oo akhrinaya Aayaddii.

Markuu wiilkii dhammeyay akhrintii Aayadda ayay amiirkii iyo madaxdiisuba la saseen guux iyo gariir qabsaday xaruntii ay ku jireen. Oo waxay u soo baxeen xafiiska bannaankiisa. Mise afarta jihaba waxaa kaga yimid dadweynihii magaalada oo Towxiidka ku gaardinaya. Waxay ku hubeysnaayeen kalal, ulo, garruumo, bakoorado, iyo dhagxaan. Af labadii ayuu qeylo yeeray amiirkii.

“Yaa mujaahiddiin,” ayuu yiri amiirkii oo dib ugu cararaya xafiiskiisii si uu qorigiisa ula soo baxo, “waa gaalo-raacyo cadow ku ah wilaayada Islaamka. Difaaca diinta Allaah. Allaahu Akbar! Allaahu Akbar!”

“Yaa ammir,” ayay ku qeyliyeen ilaaladiisa, “ma aragno dad, ee waxaynu aragnaa libaaxyo soo guuxaya. Weliba waa libaaxyo soo afar-qaadleynayo. Soo carar, yaa ammir!”

Amiirkii inta is dejiyay ayuu damcay inuu hubsado hadalkii ilaaladiisa iyo libaaxyada la sheegayo.

“War miyaad waalateen?” ayuu yiri amiirkii oo qeylinaya, “maxaa libaax keenay Shabeellada Hoose? Indhaha fura! Cidda weerarka idinku soo ah waa odayaal iyo islaamo ulo sito. Komaandooskii Mareykanka ayaa nagu dhici waayayee habro iyo odayaal xaggee joogaan? Allaahu Akbar! Difaaca diinta. Allaahu Akbar!”

“Yaa ammir, aynu ka cararno meeshan,” ayuu ku qeyliyay mid madaxdii sare ka mid ahaa oo gaari cabdi bile ah furaha ku rogaya, “dhafarkii badnaa miyaad la wareertay? Rabbil Kacbah baan ku dhaartayee dad ma ahan ee waa libaaxyo waxa afarta jihaba weerarka ka soo qaaday.”

Amiirkii wuxuu arkay madaxdii sare iyo ciidankii xarunta joogay oo rucbi iyo baqayo ay gashay. Waa markii ugu horreysay ee uu fuleynimo ku arkay ciidankiisii uu ku dhaaranayay. Markii ay soo dhawaadeen dadweynihii gadooday ayay ciidankii amiirkka baxsadeen. Oo duurka u firxadeen. Kuwo kalena badda ayay orod ku galeen—oo doomo ku baxsadeen.

Saa amiirkii keliya ayaa xeradii ku soo haray. Inta xafiiskiisii orod ku galay ayuu la soo baxay qori daba-jeex ahaa. Leebka ayuu u qabtay. Isagoo Allaahu Akbarta ku qeylinaya ayuu dhulka seexiyay odayaashii safka hore ku jiray. Dadweynihiiina way ku soo siqayeen, oo iyaguna Allaahu Akbarta ku hayeen. Safkii hore oo ay odayaashu ku jireen way dhammaadeen. Hayeeshee amiirkii oo qorigii hadba jaho ula jeesanayo ayaa waxaa kor yimid haween ku

hubeysnaa kalal, ulo, iyo dhagxaan. Oo intay dul tageen ayay isagoo fadhiyo qabqabteen, qorigana ka faro-maroojisteen. Indhaha ayay ka xireen, oo dhankii tiirarkii u jiideen. Waxay ku xireen tiir ku xigay kii lagu xiray Xaaji Muuddeey.

“Haye hee,” ayay tiri Ay Batuulo oo aheyd xaaskii Xaaji Muuddeey, “haddii aad Baarriga Weyn ku tiirsanaan laheyd, ciidankaaga ma kaa roori laheyn. Laakiin xaqba ad maa ku taagnaa? Kursi iyo jago haddiis jeelaatid, aakhireey ku seejihaayaan. Shuql xumadaada ma eegtidoo? Qarannimo aa waddankeenna ka oomisay. Culimadii aa dishay. Wasiirro aa qarxisay—iyo saraakiisha dawladda. Hooyooyin aa xasadnimo miino u aastay. Arday qalin-jebiheeso aa nolosha ku gubtay. Ajaanib aa gabdhaheenna xoog ugu guurisay. Nabad aa shicibkii u diidday. Cadawgii Soomaaliya aa noo jebisay. Adduunkii aa nagu ceebeesay. Us kaas jihaad miyaa? Mise fasahaad? Ii sheegba bacowyahow? Xasad la kor dhabey, la hoos dhabey aa tahay.”

Amiirkii juuqna ma’uusan oran—oo weli ka soo kabsan la’yahay in uu riyoonyo ama in waxa dhacayay ay dhab ahaayeen.

“Maxkamadda shicibka aa maanta saaran tahay,” ayay tiri Ay Batuulo, “maxaa ka codsahee?”

Wuu is dhego adkeeyay amiirkii.

“Lammo arrin aa kuu furan,” ayay tiri Ay Batuulo, “kow, inaad dhibbanayaasha Soomaaliyeed cafis weyddiisatid, oo unukuna aan saas kugu daayno. Ama lamo, inaan ku qisaasno oo dhiiggii Aad qubisay markaaga lagaa qubo.”

Amiirkii ma uusan hadlin. Oo sidii neef qarqaryo heyso u dubaaxeynayay. Qaar haweenkii ka mid ahaa ayaa u soo baxsanayay si’ay uga aarsadaan wiilashii uu ka dilay—ama ka naafeeyay.

“Kistoo i maqlaba,” ayay tiri Ay Batuulo oo dumarkii shirineysa, “unuka dhibbanayaal aan nahay. Ninkaan nuurkii indhaheyga oo wiilkeyga ahaayaas iga gowracay; jaceylkii aan konton sano weheshahaayaas karbaash iiga dilay. Samir aan kaashahaayay iyo salaad badan muddooyinkaan siduus wiilkeyga u dilay. Kulligiin dulankiis waa idin taabtay. Soomaali magaceed uus ceebeeyay. Islaamkii sharafta lahaayuus ka been sheegay. Ani muggoo hal arrin aan soo jeedihaa: unuka haddii aan ka aarsano, wax faa’ido leh ma ku jirto. Qalalaaso lee ka dhalahaayo. Qalalaasana Islaamka waas mamnuucay. Qalalaaso isaga iyo habaar-qabyaashiisaa

jecel, ee unuka sidiis camal ma noqoheenno. Qaswadahaan ani waxaan qabaa dawladda gacanta ha loo gesho.”

“Us horta dawladda tabar ma heysahee?” ayay tiri islaan soo baxsaneyso si’ay nabar ula hesho maxbuuskii tiirka ugu xirnaa, “horey ma loo dhihinoo nimaan shantaada kaa qabanin sharci ma kaa qabahaayo?”

Dumarkii meesha joogay ayaa xoog ku qabtay islaantii baxsadka aheyd.

“Ay Batuulo aa saxsan,” ayay tiri islaan la yiraahdo Iinsho, “dawladda tabar ma heysa, laakiin talada uyukaa leh. Maxbuuskaan dawladda gacanta ha loo geliyo. Xilka sidaas aas nooga dhacaa.”

“Abshir!” ayay tiri Ay Batuulo oo faraxsan, “towfiiqda Baarriga Weyn aa na waafujiyay—waca bal dawladda. Kan oo kale xukuumad aa u taliheesee.”

Duq Iinsho ayaa teleefan u dirtay ciidamadii dawladda. Cabbaar yar ka dib waxaa goobta yimid afartameeyo gawaari oo ay u badnaayeen nooca cabdi bilaha loo yaqaan. Waxaa saarnaa komaandoos Soomaaliyeed oo si qaas ah u tababarnaa. Waxay miig u xirxireen amiirkii—oo gaari qafilanna ku qaateen.

Ay Batuulo waxay dul timid meydki Xaaji Muuddeey. Oo madaxiisa inta dhabta saaratay ayay indhaha isugu laabtay. Dhiiggii afkiisa ku yaallay ayay si aayar ah maradeeda uga masaxday. Waxay ku celcelineysay xamdi-naqsi iyo shukri Alle.

Haween kale waxay ku dul barooranayeen meydadkii odayashii uu amiirku goobta ku xasuuqay. Kuwo kalena waxa ay harka u jiidayeen dhaawacii uu amiirku xabbadeeyay. Rac saddexaad oo haweenkii ahaana waxa ay sii sagootinayeen ciidankii kaxeystay amiirkii. Farxad ayay la alalaasayeen iyaga oo si wadajir ah isula qaadayay: “Dhagdheer dhimmato / Dhulkii Nabadee.”

~Dhammaad~

Qore: Cabdullaahi Janno
Email: clahijanno@gmail.com
facebook.com/Qalinmaal